

Brev til Uddannelses- og Forskningsministeriet

København, d. 22. november 2018

Kære Tommy Ahlers,

Onsdag d. 14/11 2018 modtog en række dimittender fra Aarhus Universitet en mail i deres e-Boks om, at universitetet har lavet en fejl i opbygningen af deres studieordning for to-faglige kandidatuddannelser.

Ministeren er allerede bekendt med sagen, da DR mfl. har forelagt denne for Dem. Vi har i denne forbindelse med beklagelse bemærket, at ministeren kun forholder sig fremadrettet og ikke klargør, hvad han mener om de dimittender, som rammes med tilbagevirkende kraft. Disse ramte mennesker burde have ministerens fokus.

Forfatterne af denne skrivelse har studeret og bestået Psykologi som tilvalg på Aarhus Universitet på tværs af forskellige årgange.

Problematikken består i, at Aarhus Universitet indtil nu ikke har taget højde for, at studietiden skal forlænges med 30 ECTS-point, hvis en studerendes centrale fag ikke hører under samme fakultet som tilvalgsfaget (f.eks. at den studerende har centralfag på Arts (humaniora) og tilvalg på Business and Social Sciences (samfundsvidenskab)). I sådanne tilfælde er en studieforlængelse (også kaldet rammeudvidelse) nødvendig for at opnå undervisningskompetence til gymnasieskolen og for senere at tilegne sig pædagogikum, der kvalificerer dimittenden til at undervise i de gymnasiale fag.

Da vi påbegyndte kandidattilvalget i Psykologi, var det imidlertid med en studieordning, der eksplicit lovede undervisningskompetence (og dermed mulighed for at opnå pædagogikum) i Psykologi uden ovennævnte rammeudvidelse. Vi er gået denne vej i god tro, eftersom vi er blevet lovet, at vi efter gennemført kandidatuddannelse ville have undervisningskompetence. Slutteligt skal det nævnes, at vi ad flere omgange har rådført os med forskellige instanser omkring udfordringen, herunder studievejledningen og studieadministrationen. Hver gang blev vi forvisset om, at alt var i orden.

I mailen d. 14/11 2018 bliver vi informeret om, at de undervisningskompetencer, vi har opnået i kraft af vores kandidatbeviser, nu ikke er gældende grundet ovennævnte fejl. Aarhus Universitet har fået en bunden opgave fra Styrelsen for Forskning og Uddannelse om at rette op på denne – også med tilbagevirkende kraft. Det betyder, at alle de dimittender, der endnu ikke har gennemført pædagogikum, tvinges tilbage til Aarhus Universitet for at tage de resterende 30 ECTS-point, såfremt de vil opnå den lovede undervisningskompetence.

Vi er klar over, at denne rammeudvidelse er lov, og efter at have rådført os med forskellige jurister er vi ydermere blevet opmærksomme på, at det er Uddannelsesministeriet, der har fortolkningsretten i denne sag.

På trods af disse omstændigheder føler vi os alligevel nødsaget til at skrive til ministeren, da vi på ingen måde kan acceptere dette udfald, som afgørende vil påvirke de ramte både professionelt og personligt.

Af følgende grunde mener vi, at ministeren bør give dispensation til de som rammes af fejlen med tilbagevirkende kraft.

Relevante forhold

1. Studieordningen er den studerendes juridiske ret

Når studerende påbegynder en uddannelse, er studieordningen den juridiske reference, som den studerende har at forholde sig til. I vores tilfælde var den daværende studieordning det eneste juridiske dokument, som vi kunne foretage vores studievalg ud fra. Det er derfor meget kritisabelt, at studieordningen – som den almene studerendes holdepunkt – underkendes og omstødes. Hvis ikke vi kan regne med studieordningen, er det et brud på vores retssikkerhed.

2. Kandidatbeviset bør ikke kunne tilbagetrækkes

Med beslutningen fratages vi de undervisningskompetencer, vi har tilegnet os i kraft af vores beståede kandidatuddannelse.

I studieordningen for kandidattilvalget i Psykologi (2014)¹ fremgår det:

“Den fulde tilvalgsuddannelse i psykologi giver – i kombination med et andet gymnasierelevant fag – kompetence til at undervise på det almene gymnasium, handelsgymnasiet, teknisk gymnasium og HF. En fagkombination med tilvalg i psykologi vil også kunne rettes mod ansættelse i private virksomheder eller offentlige institutioner.” (afsnit 1.2 Kompetenceprofil)

samt,

“Bachelor- og kandidattilvalget i psykologi giver tilsammen kompetence til undervisning på gymnasieniveau” (afsnit 1.4, *“Denne uddannelse giver adgang til”*).

De samme ord fremgår i vores kandidatbeviser: *“Den fulde tilvalgsuddannelse i psykologi giver – i kombination med et andet gymnasierelevant fag – kompetence til at undervise på det almene*

¹ Studieordningen for kandidattilvalget i psykologi (2014): https://eddiprod.au.dk/EDDI/webservices/DokOrdningService.cfc?method=visGodkendtOrdning&dokOrdningId=9345&sprog=da&fbclid=IwAR0IUcm18vYkWy-UnT-nVi7V715JZ4M_Fjd-CzXW62bWC6zmhCxbOk9-KA0Y

gymnasium, handelsgymnasiet, teknisk gymnasium og HF” (afsnittet Kandidattilvalg i psykologi)².

Pointen med et kandidatbevis er selvsagt at opnå en garanteret kompetenceprofil. Hvis denne kan fravristes den enkelte dimittend uden videre, er beviset ikke mere værd end det papir, det er skrevet på. Studerendes tillid til uddannelsessystemet vil naturligvis svækkes betydeligt som følge heraf, da det sender et signal til nuværende og kommende studerende om, at de aldrig kan vide sig sikre på deres uddannelses værdi i praksis. Tillid til uddannelsers værdi og gyldighed er helt afgørende, hvis unge skal vælge lange og krævende uddannelser.

3. De faglige mindstekrav for Psykologi er opfyldt

Gennem vores tilvalgsuddannelse i Psykologi lever vi, som dimittender, op til de faglige mindstekrav, der stilles i *“Retningslinjer for universitetsuddannelser rettet mod undervisning i de gymnasiale uddannelser samt undervisning i gymnasiale fag i eux-forløb”*³. Vi har indgående kendskab til Socialpsykologi, Udviklingspsykologi, Personlighedspsykologi, Kognitionspsykologi, Psykologiske metoder (kvantitative og kvalitative), samt mindst to af områderne uden for kernestoffet (Sundhedspsykologi, Klinisk psykologi, Neuropsykologi, Arbejds- og Organisationspsykologi og Pædagogisk psykologi), jævnfør vores kandidatbeviser.

Hvad angår mindstekravet om *“psykologiske metoder (kvantitative og kvalitative)”* fremgår det også under *“Uddannelsens faglige retning og vigtigste fagområder”* i afsnit 1.1:

“Kandidaten skal have viden om psykologiens filosofi og videnskabsteori, have viden om psykologiens forskningsmetoder, herunder kunne identificere etiske problemstillinger i psykologisk forskning ...”.

Disse faglige mindstekrav tilegnes gennem faget Udviklingspsykologi (20 ECTS), jævnfør afsnit 1.5 Overgangsregler: *“Udviklingspsykologi (15 ECTS) og Psykologiens filosofi og videnskabsteori (5 ECTS) meritoverføres til Udviklingspsykologi (20 ECTS)”*.

4. Psykologi som videnskabsfelt er flerfakultært

Psykologien er videnskabsteoretisk forankret i både det naturvidenskabelige, det samfundsvidenskabelige og det humanistiske domæne. Det vil sige, at selve grundlaget for, at vi skal tage rammeudvidelsen frafalder, da dette lyder:

*“Stk. 2. Kandidatuddannelser efter stk. 1 forlænges efter Styrelsen for Videregående Uddannelsers godkendelse med 30 ECTS-point, **når sidefaget ligger uden for det***

² Kan fremsendes ved forespørgsel

³ Retningslinjer for universitetsuddannelser rettet mod undervisning i de gymnasiale uddannelser samt undervisning i gymnasiale fag i eux-forløb: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=202727>

centrale fags fagområde, jf. § 1, stk. 2, og ikke har faglig sammenhæng med det centrale fag. Studietidsforlængelsen tilknyttes sidefaget.”⁴

Vi antager i denne forbindelse, at formuleringen “(...) *ikke har faglig sammenhæng med det centrale fag ...*”, er det argument, der ligger til grund for, at nogle humanistiske centralfag (Dansk, Religion og Filosofi) er undtaget rammeudvidelsen, hvis disse er kombineret med Psykologi. Vi ser intet rationale for den inkonsekvente behandling af disse humanistiske fag. Formuleringen er samtidig også vigtig i forhold til følgende passage i afsnit 4.9 Psykologi i “Retningslinjerne for faglige mindstekrav” (som vi alle opfylder, jf. ovenstående afsnit):

“Faget psykologi skal give kundskaber, viden og færdigheder i den moderne videnskabelige psykologi med baggrund i viden og metoder fra psykologisk forskning inden for de naturvidenskabelige, samfundsvidenskabelige og humanistiske områder”⁵.

Sammenfattet vil dette sige, at selve betingelsen for at indføre rammeudvidelsen – nemlig det, at vores tilvalgsuddannelser “*ikke har faglig sammenhæng med det centrale fag*” – ikke er opfyldt.

Hertil kommer det forhold, at Psykologisk Institut ved Aalborg Universitet tilhører det humanistiske fakultet. Det vil sige, at dimittender med *præcis samme* faglige profil og samme antal ECTS-point som de ramte i denne sag anses som værende kompetente til at undervise i Psykologi på gymnasialt niveau – men vi, der har kombineret et humanistisk centralfag med Psykologi ved Aarhus Universitet, gør ikke, da instituttet her hører under det samfundsvidenskabelige fakultet. Igen er der tale om en arbitrær sondring, som nu rammer mange på grund af rent og skært uheld.

Slutteligt er vi opmærksomme på, at der tidligere i år har været en lignende sag på Aalborg Universitet. Vi vil hertil understrege, at vores sag adskiller sig fra denne, da der, som nævnt ovenfor, allerede *er* givet dispensation for rammeudvidelsen til nogle centralfag i kombination med netop Psykologi grundet fagets tværfakultære forankring.

5. Indgrebet har store konsekvenser for vores tilværelse

Vi undrer os over, hvordan det overhovedet kan være tilladt at kalde os tilbage til en afsluttet uddannelse. Kravet om at skulle tilbage til Aarhus Universitet for at indhente yderligere 30 ECTS-point rammer virkelige liv, og det rammer dem kraftigt. Vi dimittender har i mange tilfælde fuldtidsarbejde. Nogle er på barsel, mens andre har børn. Hvis vi skal studere på deltid ved siden af en

⁴ Bekendtgørelse om bachelor- og kandidatuddannelser ved universiteterne: https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=184781&fbclid=IwAR3nY5BDisIvJt2wHP7ojDD_3403zoSzfFu4IEswe4SyAd3oRoAXPXYLDW00#id6ad5d00a-0d86-4134-9b6d-3d4040d6f294

⁵ Retningslinjer for universitetsuddannelser rettet mod undervisning i de gymnasiale uddannelser samt undervisning i gymnasiale fag i eux-forløb: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=202727>

fuldtidsstilling, vil den øgede belastning blive mentalt overvældende og en uoverkommelig hindring for manges fremtidsplaner. Flere vil tvinges fra deres hårdt tilkæmpede fuldtidsbeskæftigelse.

Flere dimittender har desuden haft udsigt til at påbegynde pædagogikumuddannelsen næste år. De må nu udskyde denne faglige, personlige og arbejdsmæssige milepæl på grund af en fejlfortolkning, de ikke har kunnet forudse. En studieforlængelse på 30 ECTS-point vil normalt strække sig over flere år (grundet sideløbende fuldtidsansættelse), og dermed vil de berørte heller ikke være i stand til at opnå pædagogikum og beholde fastansættelsen, da pædagogikumet skal påbegyndes maksimalt to år efter ansættelsestidspunktet. Desuden kan vi risikere at blive fyret fra vores stillinger som undervisere, da de undervisningskompetencer, vi har fået i kraft af vores eksamensbevis, ikke længere regnes som værende gyldige.

Grundet tidspunktet for offentliggørelsen er flere af de ramte dimittender desuden midt i pædagogikumuddannelsen. Får disse ikke lov til at færdiggøre pædagogikum i begge fag, vil dette medføre en forringelse af uddannelseskvaliteten, da det, de mister, er vejledning i netop Psykologi. At håndhæve denne regel vil dermed medføre en forringelse af de rantes undervisningskompetencer.

Slutteligt er det også en økonomisk udfordring, eftersom de fleste berørte ikke har SU-klip til at kunne dække en eventuel studieforlængelse. Det er i det hele taget en afgørende pointe, at den enkelte studerende har valgt sidefag ud fra dennes faglige og økonomiske forhold – herunder om tilbageværende SU – og ud fra klare forventninger til tidshorizonten. Mange valg er netop blevet truffet, og mange fremtidsplaner lagt, ud fra de betingelser, som fremgår af studieordningen. Havde vi vidst anderledes, havde vi i mange tilfælde valgt anderledes. Det er en skændsel, at den enkelte dimittends mest afgørende studievalg på denne måde kan undergraves *post facto*.

6. Beslutninger i sagen fremstår arbitrære

De heldige, som allerede har færdiggjort deres pædagogikum, rammes glædeligt ikke af fejlen. Det er imidlertid uklart hvorfor. Hvis reglens ord skal tages for pålydende, så er hele rationalet bag rammeudvidelsen at udvide den enkelte studerendes kompetenceprofil som den oparbejdes på Aarhus Universitet. Men de af os, som endnu ikke har færdiggjort pædagogikum, står med samme eksamensbevis som de, der har modtaget pædagogikum. Skæringspunktet er dermed arbitrært og fordrer ingenlunde de mål, som har motiveret rammeudvidelsen.

Det er lige så arbitrært, at skæringspunktet for at undgå den tvungne rammeudvidelse ligger før gennemførelsen af pædagogikum og ikke ved opnåelse af kandidateksamen. Og det er arbitrært, at visse fagkombinationer ikke støder på problemet (f.eks. Dansk-Psykologi). Desuden giver det ikke mening, at et opnået pædagogikum giver 'fripas', da forudsætningen for overhovedet at få pædagogikum er, at man har taget de 30 ECTS-point.

Konsekvenserne for den enkelte er, på flere niveauer i denne sag, baseret på held og uheld snarere end det faglige rationale, som man ellers frembyder. Og det er langt fra acceptabelt eller rimeligt.

Slutteligt vil vi påpege, at denne sag ikke kun er urimelig for alle ramte dimittender, men at den er lige så uretfærdig for de ramte kandidatstuderende. Såvel for en færdiguddannet som for en kandidatstuderende, der er færdig til sommer, kan det have stor indflydelse på vedkommendes planlægning inden for nærmeste fremtid med den tvungne rammeudvidelse (pga. flytning, aftale om job, graviditet el. andet). Flere kandidatstuderende har endda afsluttet tilvalget, som de nu kaldes tilbage til.

Vores løsningsforslag

På baggrund af ovenstående argumentation beder vi Dem på det kraftigste at tage stilling til vores sag om, hvorvidt vi skal tilbage på Aarhus Universitet.

Helt konkret anmoder vi om, at Styrelsen for Forskning og Uddannelse **omstøder** sagen i vores tilfælde, så vi kan fortsætte vores arbejds- og familieliv uden at skulle indhente de ekstra 30 ECTS-point. Vi anmoder altså om en fuld dispensation af de dimittender, der rammes med tilbagevirkende kraft efter modtagelsen af gyldigt eksamensbevis. Diverse lappeløsninger gavner ingen. Aarhus Universitet skal naturligvis rette op på fejlen i de respektive studieordninger, men fejlen bør ikke ramme dimittender bagudrettet.

Vi anmoder desuden om at kunne mødes med ministeren for at kunne drøfte sagen ansigt til ansigt.

På vegne af ramte dimittender,
Med venlig hilsen,

Stefan Runge Rau

- Adjunkt i Idræt og Psykologi, Aarhus Katedralskole

Line Guntoft Riiskjær

- Adjunkt i Engelsk og Psykologi, Vordingborg Gymnasium & HF

Mathias Ladefoged

- Adjunkt i Idræt og Psykologi, Næstved Gymnasium & HF

Sture Brock-Mølgaard

- Adjunkt i Idræt og Psykologi, Horsens Gymnasium

Anette Bisgård

- Adjunkt i Idræt og Psykologi, Herning Gymnasium

Nanna Smith Vinther

- Adjunkt i Engelsk og Psykologi, HTX og IB Sønderborg

Erik Klintø Laursen

- Adjunkt i Engelsk og Psykologi, Munkensdam Gymnasium

Ann-Sophie Spaabæk Nebeling

- Adjunkt i Engelsk og Psykologi, Munkensdam Gymnasium

Pernille Holm Jensen

- Adjunkt i Engelsk og Psykologi, Skanderborg Gymnasium

Astrid Harboe Odgaard

- Adjunkt i Engelsk og Psykologi, Støvring Gymnasium

Lærke Højer Rasmussen

- Adjunkt i Matematik og Psykologi, Randers Statsskole

Nadja Højgaard Nielsen

- Adjunkt i Idræt og Psykologi, pt. bosat i udlandet.

Kristoffer Hauskov Berthelsen

- Adjunkt i Idræt og Psykologi, Egaa Gymnasium

Stine Sloth Jensen

- Projektleder, Parasport Danmark, Cand.scient. i Idræt og Psykologi

Jens Kjeldgaard-Christiansen

- Ph.d.-studerende, Institut for Kommunikation og Kultur, Aarhus Universitet

Signe Hagner Mårup

- Ph.d.-studerende, Institut for Kommunikation og Kultur og Center for Music In The Brain, Aarhus Universitet

Kristian Hulmose Nørgaard

- Programleder for Læring, LøkkeFonden, Cand.mag. i Historie og Psykologi

Mikkel Lund

- Projektleder, Ringkøbing-Skjern Kommune, Cand.scient. i Idræt og Psykologi

Anna-Lena Petersen

- Dual Career-rådgiver, Aarhus Universitet, Cand.scient. i Idræt og Psykologi

Louise Leby

- Arbejdssøgende, Odense, Cand.mag. i Dramaturgi og Psykologi

Maria Fogh

- Arbejdssøgende, Aarhus, Cand.scient. i Idræt og Psykologi

Nathalie Ladefoged

- Akademisk medarbejder, Aalborg Katedralskole, Cand.mag. i Historie og Psykologi